Ч. 90 (11.343). Львів, середа 25. квітня 1928. Poasiowe opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, I. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Село й місто.

Інж. Едвард Шром, Москва*)

Головна проблема радянської революції, властиво відношення робітництва до провінції, міста до села, уряду до хлібороба, зазнала за час радянської влади ріжних модифікацій. Проте вона лишається одною з найважніших і найтяжчих проблем. Не зважаючи на всі гасла минулих років, як оте „Лицем до села" Бухаріна, спостерігається й нині, що між радянським селянином та урядом, який репрезентує диктатуру пролетаріяту, панує атмосфера недовіря.

Що причинилось до цеї в певній мірі нової ситуації? Причини тут часто матеріяльні й випливають вони з того факту, що досі доводилось накладати на село й на сільську людність раз-у-раз нові тягарі, не даючи їм рівночасно ніякого помітного відшкодування. Правда, в абсолютних числах оподаткування села є нині менше, ніж воно було перед війною, й тільки заможніші господарі, так звані „куркулі" платять незвичайно великі безпосередні податки. Але найвищим податком є для селян дуже висока ціна радянських промислових виробів, яка не стоїть ні в якій пропорції до дуже низьких цін на хліборобські продукти. Не зважаючи на раціоналізацію нові виробничі методи й т. ін., радянська промисловість несе на собі стільки тягарів, що вона в порівнанні з капіталістичною промисловістю занадто дорого продукує й при даних політичних обставинах ледви чи й буде коли дешевше продукувати. А що монополія зовнішнього торгу і державна індустріялізаційна політика тільки й дозволяють привозити з закордону, що засоби продукції, тільки не готові дешеві вироби, за якими люди аж кричать — то радянський селянин мусить купувати дорогі й погані радянські вироби й витрачати через це подвійне переплачування такі суми, які в кілька разів перевищують висоту безпосереднього оподаткування. Враховано, що так звані „ножиці", себто розбіжність між ціною хліборобських і промислових продуктів, річно витягують у села 900 міліонів карб., тоді як безпосередні податки виносять лише 400 міліонів карб. і мойно в наступнім році виноситимуть 450 міліонів карб.

До цього всього прилучився новий громадський податок, що його стягається виключно по сільських громадах. Цю нову форму оподаткування названо прикладно „самооподаткуванням": її висоту громади встановлюють самостійно, однак вона не сміє бути нижча ніж 35 відсотків єдиного сільсько-господарського податку. Хоч прибутки від цього податку мають витрачатись виключно на місцеві потреби, зокрема на школи, санітарію й поправку шляхів, людність поставилась до нього неприхильно, надто коли почались екзекуції при його стяганні. Державний скарб позбувся, правда, цим способом деяких значних видатків, але державна влада цим кроком не дуже-то причинилась до необхідного соціяльного замирення краю. Подекуди самооподаткування визначалось таке високе, що доводилось екзекуційно продавати весь живий і мертвий реманент, аби дотичне село новий податок сплатило.

Тоді ще прийшла найновіша державна позичка т. зв. сільсько-господарської відбудови. Її визначено в висоті 100 міліонів карб. і розміщено виключно на селі. А що успіх, не зважаючи на велику аґітацію, був малий, то фінансові уряди в багатьох місцях удалися до примусових способів. Таке поступовання викликало низку скарг безпосередньо на імя голови ради народних комісарів Рикова. Риков видав наказ місцевим фінансовим урядам, щоби вони людей до примусового купна обліґацій нової позички не силували, бо це руйнує довіря до державного кредиту. Та наказ прийшов запізно, коли примусове розміщення обліґацій вже занадто далеко посунулось.

При таких умовах було більше ніж ясно, що село поставиться до державних закупок збіжжа для внутрішніх потреб і для вивозу незвичайно ворожо. І дійсно село доставило до початку грудня дуже незначну кількість збіжжа, так що харчування міст і збіжевий експорт зазнали великих трудношів. А перші три місяці біжучого року були добою, що під деяким оглядом нагадувала добу найгострішого воєнного комунізму. Примусова продаж державним покупцям по „твердій ціні" наочно нагадувала забуті часи воєнних реквізицій. Нагороди за доноси на тих господарів, що приховали своє збіжа, внесли в село велику деморалізацію. Дійшло до нових соціяльних боїв. Уряд своїм безнастанним і часто незрозумілим репетуванням про небезпеку війни й спільний протирадянський фронт значно до того причинився, що запаси й справді приховувано.

Протягом трьох місяців ситуація остільки покращала, що поповнено державні збіжеві запаси, заспокоєно потреби міської людности, так, що позникали хлібні „хвости", й навіть вивезено трохи збіжа за кордон, щоб оминути грошевих кар за недодержання умов. Та цього досягнено ціною повного заспокоєння країни. Рад. кола, правда, запевняють, що похід розпочато виключно проти „куркуля", але хто знає, як тяжко встановити, де кінчається куркуль і починається статечний господар, а знов хто знає, що до катеґорії куркулів часто-густо зараховується найбільше діяльних і працьовитих хліборобів, той напевно зрозуміє, що тут ледви чи можна сподіватись трівалого успіху. Уряд і сам це знає й заштується до того, щоби швидко спаралізувати очікувану протиакцію селянства.

Цим разом селянська акція полягатиме в тому, що засіватись буде лише стільки, скільки конче потрібно. Докази вже й надходять як від сількорів з усіх усюд Радянщини, так і від самих селян. Заможніші селяни, які законним способом арендують додаткову землю до своїх наділів, тепер відмовляються від дальшої аренди, навіть коли на арендованій землі вже посіяно озимину. Цей рух до зменшення засівної площі приходить неорґанізовано — це рух стихійний. Тим більшою небезпекою він загрожує. Уряд хоче з ним боротись через призначення особливого диктатора, який має доглядати за яровою сівбою. На місце Цюрупи призначено Орджонікідзого, особистого приятеля Сталіна. Аґітацію вже роздмухано, та вона мало що поможе. Ніхто не примусить селянина, щоби він зрікся своєї постанови. Обіцянкам він не дає віри, а конкретного уряд нічого не може дати. При 22 міліонах селянських господарств найменший саботаж може принести державі необчислиму школу, в кождім разі далеко більшу, ніж саботаж у Донеччині.

Зі всього цього видно, що ми в наступнім році стоятимемо в Радянськім Союзі перед тяжкою крізою, ніж цього року. Колиб прийшов неврожай, то справа виглядатиме ще небезпечніше ніж це тепер закроюється. Нема найменшого сумніву, що найдальше за два роки радянський уряд буде поставлений перед необхідністю радикально змінити свою політику не тільки супроти села й селянства, але й взагалі у цілости. Бо тут доведеться числитись не тільки з внутрішніми силами, але і з натиском зовнішнього політичного й господарського світа. Як той „Надпеп" виглядатиме, цього й сам Сталін сьогодня не потрапить сказати. Але в Кремлі знають, що способи звичайного примусу, які так упростили ситуацію, тут вже більше не вистарчатимуть.

* Цю презікаву для нас статтю передруковуємо з „Прагер Прессе". Автор її, постійний кореспондент того щоденника інж. Е. Шром постійно перебуває в Москві і в тамошніх господарських відносинах добре визнається. Стаття освітлює дуже яскраво теперішні господарські відносини в СРСР і зокрема на Рад. Украіні. — Ред.

Польський бюджет.

(На основі доповіді пос. Остапа Луцького на тему: „Інтереси хліборобського населення в прелімінарі державного бюджету на рік 1928/29).

II. Суспільна опіка, хліборобство й земельна реформа в бюджетовому прелімінарі.

Бюджетовий прелімінар **міністерства праці й сусп. опіки** у витратах виказує 60.232.781 зол. З тієї суми цікавить нас в першу чергу квота 2.661.614 зол. призначена на „Еміграційний Уряд" з огляду на те, що заробіткова та осадича еміграція — це першорядне питання в нашій національній господарці. Неприродний і нездоровий розподіл землеволодіння на зах.-українських землях, зростаюче щорічно перелюднення та недостача варстатів праці і заробітку для надміру робітних рук — з одного боку, а з другого обмеження або навіть (у відношенні до східної Европи!) припинення еміграції до Злучених Держав, обмежений лише до заможніших рільників доступ до Канади та майже повне припинення сезоново-заробіткової еміграції до Німеччини — все те важкою журбою пригнічує наше громадянство. Що дальше? — питаємося і в створених умовах не можемо найти розвязуючої відповіди.

Зі згаданих, марних і нужденних 2.661.614 зол. на „Еміграційний Уряд" для всіх просторів сучасної Польщі, 1.500.000 зол. прелімінар призначує на опіку над еміґрантами. З цеї квоти можуть (з це мусять!) користати суспільно-культурні установи. Чи щонебудь з цеї квоти прийде до нас, важко передбачити. Дальше у витратах міністерства праці і сусп. опіки зустрічаємо такі позиції: 1.000.000 зол. на опіку над нездатними до праці (ясно що це не торкається селян), 2.873.648 зол. на лікування та опіку над воєнними інвалідами (в тому міститься й 48.000 зол. на субсидії для товариств опіки над інвалідами), 1.789 тисяч зол. для жертв війни (в тому мається 247.000 зол. на опіку над „украінцями-азилянтами", себто на опіку над поляками й украінцями, еміґрантами з Вел. України) і 2.142.502 зол. на допомогу потерпівшим від живлових нещасть.

В ділі **державних підприємств** на перше місце вибиваються **державні ліси** (головно на українській території в Карпатах і на Поліссі). Поверхня держ. лісів обіймає 2.537.492 га. На обрахунковий рік від 1. X. 1927 — 30. IX. 1928 запроектовано на зужиткування з цих лісів 8.811.468 куб. дерева (з того 621.000 м. ужиткового і 1,696.000 м. опалового дерева на продаж для місцевого населення); на обрахунковий рік від 1. X. 1928 до 30. IX. 1929 призначено на зужиткування дальше 8,142.482 куб. дерева (в тому 681,000 м ужиткового і 1,300.146 м. опалового дерева для місцевого населення). Як бачимо, то користування лісами передбачене на широку скалю. Про це наглядно свідчить цифра 79.642.700 зол. передбачена як **чистий зиск** з цього „державного підприємства". Зайвим було додавати, які важкі наслідки принесло зі собою повоєнне винищування лісів та які воно ще принесе.

А тепер приглянемося найважнішим для нас частинам бюджетового прелімінаря, що обіймають міністерство хліборобства та міністерство земельних реформ.

Всі звичайні та надзвичайні витрати **міністерства хліборобства** замикаються сумою 46.794.126 зол. Коли від неї відняти прибутки цього міністерства у висоті 11.531.961 зол., то фактичні витрати обмежаться лише до 35.262.165 зол. Ясно, що ця сума в порівнанні з цілістю бюджетового прелімінаря (півтретя міліярда зол.!) та з вагою хліборобства є смішно мала, є каплею в морі потреб рільництва.

Витрати міністерства хліборобства розпадаються на шість ділів. В другому з них „воєвідські виділи рільництва й ветеринарії", що обіймає видаткову суму 11,586.536 зол. цікавлять нас такі позиції: 48.000 зол. на примусове залісення й пощепна шкідних комах (короткий виклад), 4.000.000 зол. на поборювання пошестей (грудна й носата у коней) та 590.000 на меліорації в держ. маєтках, які повинні стати осередками рільничої культури.

В ділі „допомога хліборобській продукції", що обіймає 18.112.880 зол. витрат, призначується: 4,680.000 зол. на допомогу для добровільних хліборобських організацій, хліборобських палат, кооперативних союзів і територіяльних самоврядувань, дальше 250.000 зол. на стипендії й допомоги дослідникам та авторам наукових тагрів про хліборобство, 3,000.000 зол. на пільги при реалізації меліораційних позичок та на допомогу для водних спілок, 1.400.000 зол. на позички та субсидії для особливих галузей хліборобської продукції (луки й пасовиска, годівля насіння і трав, садівництво, квіти, хміль, лоза, лікувальні рослини і т. і.), 150.000 зол. на субсидії для боротьби зі шкідними комахами й недугами рослин, 7,000.000 зол. на субсидії та позички для плекання худоби та для організації допомоги (у формі кредитів) організації збуту худоби, яєць і масла, 845.000 зол. на цілі плекання коней (з цього 300.000 на преміювання огирів) і 690.000 зол. для територіяльних самоврядувань на залісення неужитків.

В ділі „шкільництво й позашкільна освіта" прелімінар призначує 6,101.100 зол. Вся ця сума призначена на держ. і само-

жавні та приватні хліборобські школи і на позашкільну хліборобську освіту. Годиться зазначити, що в р. 1927-8 було в Польщі 13 держ. хліб. шкіл, а в біжучому році проєктується уруxомити дальших 6. **Між ними нема ані одної української.** Хліборобських шкіл в управі самоврядувань є 64, а між ними знову **ані одної української.** На допомогу прив. хліб. шкільництву призначено всього лише 482.520 зол., яка то сума **має бути розділена** між 30 шкіл. На позашкільну хліб. освіту преліміновано 480.000 зол. **Разом на прив. школи** й позашк. освіту припадає 932.520 зол. Чи з цього прийде що на одиноку нашу школу в Миловані і на допомогу українським хліб.-суспільним організаціям, — важко сказати, бо прелімінар зберігає під тим оглядом повну мовчанку.

В дилі „державні досліднo-наукові інститути" призначено 180.000 зол. на „Науковий Інститут сільського господарства", 233.639 зол. на „виділ економіки дрібних хліб. господарств" і „дж" 25.000 зол. на садівниче заведення в Заліщиках та „дж" 15.200 зол. на досвідну станицю в Чорногорі.

Ось в загальному зарисі весь прелімінар бюджету міністерства хліборобства.

Подібно представляється в бюджетовий прелімінар **міністерства земельних реформ.** Його **витрати виносять** 47,566.355 зол., **прибутки** 3,046.683 зол., **фактичні витрати виносять** 44,519.672 зол., з чого половину призначується на кредитову допомогу.

Крім центральної управи (2,223.757 зол.), велику суму, бо 9,727.397 зол., консумують земельні уряди. В цій збірній сумі (на земельні уряди) фіґурує й 200.000 зол. на нагляд над приватною парцеляцією. Приватні власники та уповажнені до цього установи мали би в біжучому році розпарцелювати 125.000 га. На справлення гіпотек вставлено зворотний кредит у висоті 400.000 зол. На будівлі для земельних урядів прелімінується 1,000.000 зол.

Діл „технічні праці", що замикається сумою 11,965.201 зол., у відділі на комасацію виказує 5,134.000 зол. **Комасація мала бути переведена на 325 га землі (кошт комасації 1 га обраховано на 24 зол.).** На парцеляційні праці призначує прелімінар 1,496.695 зол., на ліквідацію сервітутів 705.990 зол. та на меліорації і на пляни розбудови 1,750.000 зол. Парцеляція, яку мають перевести земельні уряди, має обняти 80.000 га землі, ліквідація сервітутів має обняти 24.000 господарств.

Призначення „кредитової допомоги" у висоті 22,426.000 зол. є ось таке: 6,500.000 зол. на перенесення будинків у скомасованих селах (1.000 зол. на одно господарство), 2,400.000 зол. на докуплення 8.000 га для доповнення дрібноземельних скомасованих господарств, 100.000 зол. на частинне покриття витрат на комасацію, переведену заінтересованими, 12,200.000 зол. на „фонд допомог і пільгового кредиту" (в чому міститься 1,500.000 зол. **для військових осадників**) і 1,000.000 зол. на кредитову допомогу при дрібних меліораціях на скомасованих полях (500 зол. на одно господарство). Крім 1,500.000 зол. з „фонду допомог і пільгового кредиту" для військових кольоністів прелімінар призначує для них іще 200.000 зол. на господарські будівлі.

„Особливий фонд" у висоті 1,125.000 зол. призначено на пільгове опроцентування позичок, уділюваних Рільничим Банком в 8 проц. заст. листах власникам господарств, творених згідно з арт. 50 закона з 28. грудня 1925 про виконання земельної реформи, а також **кольоністам**, що здобули господарства по думці закона з 17. грудня 1920 про наділення землею польських жовнірів.

Другий „особливий" фонд міністерства земельних реформ — це „оборотовий фонд земельної реформи". Прибутки цього фонду означено на цей рік на 28,460.950 зол., з чого 22,830.950 має бути повернене **на творення запасу землі.** З дотеперішньої практики знаємо, що цей фонд був з правила **кольонізаційним.** Він не лише не поправляв незавидної аграрної структури **на нашій території, але її ще поґіршував.**

Ось так перейшли ми важніші позиції предложеного бюджетового прелімінаря, даремне шукаючи в ньому заспокоєння найболючіших питань українського культурного й господарського життя.

ЛЯКЕРИ, ФАРБИ олійні
поручає по найдешевших цінах
ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-ка, Львів, Пасаж Міколяша.

Радянська Україна.

Роковини смерти М. Коцюбинського.

Дня 25. квітня минає 15 літ від дня смерти великого українського письменника Михайла Коцюбинського. До врочистого святкування тих роковин підготовляються дуже інтензивно на Україні. При Раді Народніх Комісарів України повстав окремий комітет для вшанування памяти пок. письменника. В святі 25. квітня візьмуть участь усі державні й громадські установи а також школи усіх типів.

В тих місцевостях, де М. Коцюбинський довше пробував і працював потворилися окремі льокальні комітети. В Чернигові комітет рішив побудувати памятник на могилі письменника, дім, у якому він жив і творив, перемінити в музей з бібліотекою ім. Коцюбинського. Гродиняську політехнічну школу рішено перезвати на політехнічну школу ім. М. Коцюбинського, так само і сільсько-господарську школу назвати школою ім. М. Коцюбинського. Крім того комітет рішив збирати вже тепер фонди на будову памятника письменника в м. Чернигові з нагоди 20-ліття його смерти.

У Винниці місцевий комітет теж розвинув інтензивну діяльність для увіковічнення памяти письменника. **Памятник має там стати в 1929 р. і на нього переводять збірки по всій Україні.** Дня 25. квітня відкривають там дві пропамятних мармурових таблиці. Крім того комітет випускає роскішне видання твору поета „Тіни забутих предків" з ілюстраціями-графікою Олени Кульчицької.

В Київі працює теж окремий комітет над підготовкою до свята. Тут рішено прозвати одну вулицю іменем Коцюбинського й одну школу, а саме 54-ту трудову школу. В день смерти письменника відбудеться і святочне засідання Української Академії Наук, присвячене памяти М. Коцюбинського.

З Центрального Комітету У.Н.Д.О.

Діячеві в призванні заслуг.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, познайомившись на своєму пленарному засіданні з дня 21. квітня н. р. з мотивами резиґнації свого члена д-ра **Івана Курівця** з посольського соймового мандату, яким наділив його 52-ий виборчий округ (Стрий, Калуш, Долина, Дрогобич), рішив:

Приняти до відома цю оправдану поважною недугою д-ра Івана Курівця резиґнацію з посольського мандату та зложити йому при цій нагоді щиру подяку за ту велику працю, яку він віддав справі виборів, а зокрема висловити йому прилюдне признання за його більше ніж сорокліттю громадську, політичну, культурну, економічну та організаційно-освітню працю, яку він віддавав усе безкорисно українському народові чи то як громадський діяч у Калуші і Калущині, де був довший час лікарем, чи то як посол до галицького сойму з Калущини, чи як державний секретар здоровля в уряді ЗУНР, чи накінець як карний член національної партії та довголітний активний член Тіснішого Народнього Комітету колись національно-демократичної а потім трудової партії і накінець як член Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання. Цього року обходив д-р Курівець сорокліття своєї фахової, лікарської праці. До того свята прилучується Центральний Комітет, поширюючи його обсяг більше ніж сорокліттям громадської політичної діяльности д-ра Івана Курівця і бажаючи йому з тої нагоди якнайшвидшої поправи здоровля та якнайкращих успіхів у дальшій його громадській та політичній праці. Молодим членам партії ставить Центральний Комітет за зразок цього заслуженого і неструдженого в праці громадянина і закликає їх до наслідування його чесности, ідейности, характерности і особистої посвяти для громадських справ та незломности, простолінійности і витривалости в прямуванні до загальної національної мети.

За Президію Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Д-р Дмитро Левицький, голова.

Д-р Любомир Макарушка, в заст. головного секретаря.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 23. квітня 1928.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік.) Нині відкрив засідання бюджетової комісії марш. Дашинський у звязку з резиґнацією з головування пос. Бирки. Маршалок Дашинський запропонував, щоби посли не робили трудностів для можливого якнайшвидшого полагодження бюджету, при чому запевнив, що проєкт пос. Бирки відносно переголосовування в третьому читанні поодиноких бюджетів перед вирішенням у другому читанні цілого бюджету був устлений разом з ним, себто марш. Дашинським, отже цей проєкт є позбавлений всякої тенденційности. Пос. Розмарін (Жид. Клюб) поспішився першим стати по стороні пос. Бирки і зголосив внесок на реасумцію постанови з минулого тижня. Після промови пос. Ратая (Піст) і Томпчинського (ЗЛН), пос. Чапінський (ППС), котрий був поставив цей

Д-р ОЛЕКСАНДЕР СМАКУЛА.

Атлянтійський перелет*).

У безнастанній боротьбі з природою здобуває людина крок за кроком нові успіхи. Те, про що ще недавно ніхто й не мріяв, стає дійсністю. Чи-ж можна було тому яких тридцять літ сподіватись, що людина зможе на віддаль кількох тисяч кільометрів слухати музики, говорити, а то й бачити? Для нас сьогодні це зовсім звичайна й самозрозуміла річ. Так само мабуть і сам Блеріо, перелітаючи канал Ля-Манш, не думав, що за яких двацять літ можна буде перелетіти цілком вигідно й безпечно за сімнацять годин з Берліна до Мадрида. Літак і радіо — ось два головні здобутки за останнє чверть-річча.

Минулорічні спроби перелетіти літаком через Атлянтійський океан увінчались успіхом, але тільки в одному напрямі, а саме з Америки до Европи (перший перелетів Ліндберґ). Перелет у протилежну сторону закінчився тоді безуспішно. Та не зважаючи на минулорічні жертви, цієї весни почались вже нові спроби, але й цим разом закінчились вони траґічно: анґлієць Гінчкліф та міс Мекай пропали безслідно. Німець Кель вилетів ще 27. березня до Ірляндії і там чекає на сприяючу погоду. (Як відомо Кель уже доконав перелету з Ірляндії до Америки на літаку „Бремен". — Ред.).

Чомуж властиво так важко перелетіти Атлянтійський океан? Які трудноші приходиться побороти? Трудношів є богато. Найголовніше це мотор. Мотор літака мусить бути так збудований, щоби при якнайменшім тягарі мав як найбільшу видатність. Всі части мотора мусять бути з найсильнішого матеріялу, але тому, що мотор має дуже велику видатність, вони скоро зуживаються. І дійсно треба мати щастя, щоби мотор працював безупину понад сорок годин, потрібних для перелету. Зіпсується мотор, то літак опиниться на протязі кількох секунд, а в найкращому разі кількох хвилин, на воді. Коли до цього танки ще повні бензини, літак негайно поринає; у протилежному разі може ще деякий час удержатись на поверхні, але хвилі в короткому часі його розбивають. Злетіти з води — розуміється — для сухопутнього літака неможливо.

Чомуж у такому разі не уживають до перелету більшемоторових літаків? Як відомо, пасажирський рух послугується головно такими літаками. Колиб тоді один мотор зіпсувся, можна при помочі другого долетіти до мети. Можливе, що в найблизшому часі вдасться такого літака збудувати, але тепер це важко. Більшемоторовий літак працює більше неекономно, як одномоторовий й через це не міг би взяти зі собою відповідної скількости бензини. Тому для атлянтійського перелету лишається покищо тільки одномоторовий літак.

Другим важним чинником для перелету це погода. По причині низького атмосферичного тиснення в околицях Ісляндії панують над Атлянтійським океаном переважно західні вітри. Навіть тоді, коли над землею панує східний вітер, у вищих верствах атмосфери віє західний вітер. Отже коли при перелеті з Америки до Европи натрапить летун на східний вітер, то потребує лише підвестись на яких дві тисячі метрів вище, а там дістане вітер у плечі. При перелеті в протилежну сторону такої вигоди нема, а навіть навпаки: коли внизу віє західний вітер, то його горою виминути годі, бо він там ще сильніший. Коли напр. літак летить із скорістю 160 кільометрів на годину, а скорість вітру в ту саму сторону виносить 40 кільометрів, то обі скорости додаються й літак летить тоді 200 кільометрів на годину. При такому самому протилежному вітрі скорість літака виноситиме тільки 120 кільометрів на годину. З цього бачимо, в якій мірі звязаний перелет з напрямом вітру.

Крім вітру відограє досить важну ролю мряка та мороз. Здовж східного побережа Північної Америки плине відлом лябрадської струї й спричиняє значний спад температури. Східний воздух огрітий ґольфштромом, над побережжям нагло остуджується і повстає т. зв. „нюфаундлендська мряка". При спаді температури понижче зера осідають охолоджені краплі мряки на літак і замерзають. Це накопичення леду може довести до того, що літак змушений осісти на море. Але й без цього мряка дуже шкідлива, а то тому, що тоді годі летунови контролювати рівновагу літака й місце положення. Саме тому до цього часу не поширився нічний пасажирський лет на суші. (Досі істнує одинока на світі нічна пасажирська лінія Берлін—Данціґ—Кеніґсберґ та проєктується друга Берлін—Гановер).

Для встановлення горизонту, а затим і рівноваги в ночі або серед хмар та мряки послугуються літаки в останніх роках „ґіроректором", себто апаратом, збудованим подібно як кружільний компас (Kreiselcompass), що дає летунові штучний горизонт, після якого можна встановити рівновагу літака. При помочі змислів зовсім не можна означити рівноваги. Місце літака дається означити при помочі двох радіотелеграфічних станцій і то з точністю на два кільометри і це є одинока метода, на основі якої може орієнтуватись летун серед хмар або мряки, як також у ночі. Спускатись униз серед темряви дуже небезпечно, особливо коли незнана околиця: літак може дуже легко ударитись зі землею. Щоби цього оминути, техніки працюють саме над новим апаратом, ... який дасть змогу летунови встано-...

* Стаття ця написана ще перед успішним летом „Бремен-у" з Европи до Америки і тому цей лет у ній не обговорений, але тим не втратила вона своєї вартости, бо обговорює величезні трудноші такого лету і через те стала тепер ще актуальнішою. — Ред.

внесок, який викликав у наслідку крізу в бюджетовій комісії, склав заяву, що наслідком пояснення марш. Дашинського готов сам голосувати за реасумцією свого давнього внеску, однак під умовою, що це не буде прецеденсом для пізнішого наслідування обовязуючого регуляміну. Марш. Дашинський заявив, що полагодження кріви через реасумовання попередньої ухвали, отже вирішення, щоби перголосовувати в третьому читанні поодинокі ресорти бюджету не буде творити прецеденсу на будуче. Після реасумовання постанови з пятниці зліквідовано конфлікт. За реасумуванням голосували лише представники 1-ки і жиди, інші партії вдержалися від голосування. Опісля вибрано знова головою комісії пос. Бирку. Після перерви обговорював бюджет мін-ства земельних справ міністр зем. справ Незабітовський. Бюджет мін-ства хліборобства виказує в прибутках 11,531.961 зол., у видатках 46,794.126 зол., у відділі підприємств 79,642.700 зол. Є це більше між у мин. році, а ріжниця буде ще більша, коли зважити, що в минулорічному бюджеті була позиція 7 міл. на меліорацію, чого в нинішньому бюджеті нема. Всетаки бюджет мін-ства хліборобства ще не досить великий. Він творить 1.9 проц. цілого бюджету, тоді коли в Чехії бюджет хліборобства творить 2.2 проц., а в Прусії 3 проц. На меліорацію маємо лише 3 міл., але лише на спеціяльні ціли. На шлях попирання меліорації вступив Банк Рольни. Ця справа буде урегульована емісією облігацій і з того джерела дістанемо дотацію на меліорацію в сумі 70-100 міл. Крім того Банк Рольни в мин. році призняв около 110 міл. короткоречинцевого кредиту, а 80 міл. довгоречинцевого. Крім того дав Банк Рольни Центральній Кооперативній Касі 58 міл., а Кооперативній Унії в Позвані 29 міл. Наслідком цих позичок є факт, що лихва на селі зменшилася. Банк Господарства Краєвого видав від січня до 20. квітня п. р. 36 міл. довгоречинцевої позички, а від 1. січня до 1. квітня 28 міл. короткоречинцевих позичок. В III. розділі бюджету ми ввели щось, чого в попередньому бюджеті не було, а саме допомогу хліборобській продукції з видатків понад 80 міл. Видатки на піднесення годівлі худоби і рибоводі 7 міл. На сільсько-господарські школи признано около 6 міл. Відділ держ. лісів має в прибутках 79 міл. Референт бюджету пос. Стадніцький (великий земельний власник із клюбу 1-ки) зазначив, що заслугою нинішнього уряду є зближення поміж цінами хліборобських продуктів і промислових. У порозумінні з урядом пропонує низку незначних поправок.

ПРОМОВА ПОС. ОСТАПА ЛУЦЬКОГО.

(ік.) Як перший промовець по експозе міністра Незабитовського і референта пос. Стадніцького говорив у бюджетовій комісії пос. Остап Луцький з Українського Клюбу. Його майже цілогодинна промова висвітлювала спеціяльно потреби українського дрібного хліборобства. Промова побудована на великому статистичн. матеріялі і виголошена з великим красномовним штихом викликала помітне враження, так, що слідуючі промовці пос. Ратай, Малиновський, генеральний референт п. оф. Кшижановський і інші велику частину своїх промов посвячували поодиноким виводам пос. Луцького. Всі пізніші промовці стверджують одноголосно, що промова пос. Луцького додала освітленню бюджету мін-ства хліборобства богато життя. Почав свою промову пос. Луцький увагою, що сума потрібна мін-ству хліборобства виносить тільки 1.9 відс. всіх витрат у бюджеті аграрної Польщі, коли в Німеччині з 35 проц. хліборобським населенням той сам бюджет виносить 3 прц. заг. суми бюдж. видатків. На наших землях із 80 проц. малоземельного власництва нема парцеляції, а є тільки кольонізація, тож інтенсифікація рільництва, яка повинна бути справою мін-ства хліборобства, є тимчасом одиноким виходом для українського хліборобства. Смішно малий бюджет мін-ства хліборобства згори пересуджує для нас і цей останній вихід. Після устійнення, що Польща не може експортувати збіжа, а відступаючи від творення заповіджених держ. збіжевих резерв, нищить дрібного рільника в хосен збіжевих спекулянтів, промовець освітлює надзв. яскраво кредитову політику держ. банків відносно українського населення, а спеціяльно відносно української хліборобської кооперації. Наведені приклади цеї політики відносно цілої нашої хліб. кооперації, а особливо відносно Маслосоюза і Союзу збуту худоби, яку то останню інституцію польська політика остаточно добила, викликали на присутніх велике враження. Стихійну творчість українського народу в ділянці хліб. культури і продукції („Сільський Господар"), хліборобську кооперацію, яка опирається тільки на власних силах малоземельного українського населення, змалював бесідник так, що присутні називали його виводи ревеляцією. Сильно протестував пос. Луцький проти штучного творення станиславівським воєводою „Зайонжуф Рольнічих", які мають не рільничі, а політичні ціли. Український хліб. корпорація „Сільський Господар" і українська хліборобська кооперація і на будуче не бажають держ. субвенцій, але домагаються рівноправности в кред. політиці держ. банків. Докладно обговорив промовець цілковите занедбання українського хл. шкільництва, коли навіть Чехія удержує від літ знамениту українську господарську академію. М-ство хліборобства має обовязок заложити або академію або рільн. факультет при українськім держ. університеті, далі заснування держ. середніх хліб. українських шкіл. М-ство має обовязок звертати кошти українським інституціям, які вдержують українські приватні школи та ведуть позашкільну освіту, яка обіймає хліб. культуру. Відтак детайльно обговорив промовець стан годівлі рог. худоби, безрог і овець на зах.-українських землях, документуючи численними статистичними даними. Перейшовши до домагань українського садівництва і полонинної господарки, промовець домагався негайної помочі українському населенню на засів і закінчив промову великим обвинуваченням господарки в держ. лісах і політики великої зем. власности. Взагалі при укладі бюджету м-ства хліборобства його автори забули, що в межах Польщі живе близько 6 міл. українських хліборобів.

ПРОДОВЖЕННЯ БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(ік.) Після пос. Луцького забрав слово пос. Ратай (Пяст), в якому представив бюджет старого року, де задовження було до 10 тис. зол., нині є задовження на 150 тис. Низькі суми призначені на підмогу зем. продукції є ще яскравіші в порівнанні з іншими позиціями бюджету. На допомогу хліборобській продукції призначується 17 міл., а на дисп. фонд мін-ства закордонних справ 11 міл., на дисп. фонд м-ства внутр. справ 6 міл., на бюрові видатки для м-ства внутр. справ 4 міл. Передбесідник (пос. Луцький) неслушно жалувався, що лише українці є упослідженні, бо „запевнюю його, що прим. підчас виборів, я хотів би мати ті права, які мали панове, бо як член Пяста, я був винятий цілком зпід права".

НІМИЙ КЛЮБ.

(ік.) Сьогоднішня „Жечпосполіта" містить таку нотатку: „Німий клюб. У соймових кулуарах оповідають, що послам із 1-ки взагалі не вільно промовляти на засіданнях клюбу. Вони можуть щонайбільше потім після засідання мельдувати свої уваги голові клюбу пос. Славекові. Від сеї заборони вилучені тільки деякі посли т. зв. еліта, а між ними пос. Санойца, в якому свіжо рекрутовані посли 1-ки цінять досвідченого старого парляментариста. Нічого дивного, що бідні одинкарі позбавлені внутрі власного клюбу найбільш засадничого пос. права, впроваджують для рекомпензати балакучі обструкції на пленумі".

ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ.

(ік.) З Парижа прийшли відомости про вислід учорашніх парл. виборів у Франції. Тому, що згорою 2/3 із заг. числа мандатів будуть розділені щойно при тіснішім голосуванні, яке відбудеться за тиждень, трудно собі здати справу вже нині з остаточного висліду виборів. Покищо вибрані 72 републиканці, 41 респ. лівиці, 15 радикалів, 16 сусп. радикалів, 4 соц.-републиканців, 14 сусп. соціялістів, 17 консерватистів. Комуністи покищо не одержали ще жодного мандату. При тіснішім голосуванні напевно чимало комуністів увійде до парляменту. Тісніше голосування буде ще в 427 виб. округах. Більшість вибраних творять прихильники урядової політики, себто коаліційного кабінету, на чолі якого стоїть Поанкаре. Серед вибраних є Поль Бонкур, голова парляменту, Буісон, міністри Бріян, Еріо, Тардіє, Бокановський Лейг, бувш. міністер Мальві і багато інших. Цікаво, що прим. лідери соціялістів Блюм і Ренодель і лідери комуністів, як Кашен і ін. не є вибрані і стають щойно до тіснішого вибору.

рити кожної хвилини відступ між літаком і землею. Такий апарат оснований на відбитті акустичних хвиль від землі, які дає вистріл із літака подібно як це віддавна вживається для означення морських глибин, при чому корабель підчас помірів не потребує зовсім зупинятись. Наскільки „ехольот" дасться припоровити для літаків покаже мабуть уже найближче літо.

Проста дорога з Ірляндії до Північної Америки не дуже надається для перелету з причини противних вітрів. Зате два інші шляхи є під метеорольогічним оглядом далеко вигідніші. Один шлях полудневий через Азори є, правда, далеко довший, але зате північно-східні пасати, які панують у цих сторонах, улекшують значно перелет. Другий, північний шлях через Шотляндію, Ісляндію та Ґренляндію. Тут східні вітри частіші в є можливість для літака в разі потреби зійти на суму. Зате треба рахуватися у тих сторонах з низькою температурою, мрякою та зрадливою погодою.

Як бачимо справа атлянтійського перелету дуже трудна й виринає питання: навіщо цей перелет здався. Летунський рух розвинувся в західній Европі до тої степени, що його поширення на Атлянтійський океан є питанням дня і цей перелет треба вважати вступним етапом до поширення летунського руху на цілу земну кулю. Минулого року було в самій Німеччині 74 воздушних ліній, а з того 34 закордонних. Із Мілано вибрався генерал Нобіле до зету цепеліном на північний бігун. Д-р Екенер закінчує у Фрідріхсгафені будову нового величезного цепеліна, а найближчого літа плянується відчинити постійну воздушну лінію при помочі цепеліна між Севіллею і Буенос Айрес. За кільки місяців, а може й тижнів можна сподіватись ще богато інших несподіванок. Ось недавно роблено в Касселі спроби з дочепленими безмоторовими літаками до літака з мотором і висліди вийшли дуже добре. Можна сподіватись, що вкоротці летючий поїзд зможе відчіплювати поодинокі „вози" на відповідних стаціях та при цьому не потребуватиме сам зупинятись. Ба, що більше, в останніх місяцях збудовано літак, якого мотор має послугуватись електричною енергією воздуху.

Літак стає на наших очах одним із засобів комунікації. Успіх його залежить головно від надзвичайної скорости, яку в найближчих роках удасться ще значно збільшити. Подорож з Берліна до Москви залізницею тріває 60 годин, а літаком всього 14 годин. До цього треба додати, що пасажир може вигідно оглядати околиці, які давніше міг хіба бачити тільки в фільмі. Чиж є яка друга нагода пізнати краще Европу?

Подібно, як перед сто роками залізниця випередила почтовий віз, а за тим пішов скорим темпом розвиток науки, техніки та господарства, нині побиває залізницю літак і цепелін і ми стоїмо на переломі нової доби.

Гетінген

По широкому світі.

Америк. летуни Вількінс і Нільсон, вилетівши з Аляски, причалили до пустелі на Шпіцбергені і аж після 5 днів віднайшли сліди норвеських осель. Вони перелетіли понад бігуном; є це третій людський перелет цього місця.

Америк. уряд вислав на китайське море 40 воєнних кораблів.

На передмісті Берліна прийшло до сутички між „штальгельмівцями" і комуністами; комуністи збудували барикади. 60 осіб арештовано.

Еспанія відкликала свій виступ із Ради Ліги Націй: великі держави радять, чи звернути їй давнє місце постійного члена.

ЛЬОСИ І КЛЯСИ
Польської Державної Льотерії Клясової до набутя в колектурі
„РУНО" Равіч і С-ка
Львів вул. Академічна ч. 3.
Головна виграна 700.000 зол.
Вносить щастя в твою хату!
Що другий льос виграє!
Ціни льосів слідуючі:
за 1/4 льосу — зол. 10—
„ 1/2 льосу — зол. 20—
„ 1/1 льос — зол. 40—
Тягнення вже 19. і 21. с. м.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:
До ф-ми „РУНО" Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна 3.
Отсим замовляю
. . . . чверток по зол. 10—
. . . . половинок по зол. 20—
. . . . цілих по зол. 40—
Належитість в квоті зол. . . . за плачу, по одержаню льосів, бланкетом П.К.О. долученого фірмою.
Імя і назвиско . . . . . .
Близша адреса . . . .
2016 1—5

У Багдаді підчас виборчої кампанії на однім вічу вбили двох людей, а трьох ранили.

В Яссах згоріла стара синагога, великої мистецької вартости.

Відомий америк. нафтовий міліонер Гаррі Сінклер, обвинувачений у підкупі, звільнений.

У Константинополі арештували капітана англійського пароплаву, що займався контрабандою золота.

За один тиждень число безробітних в Англії збільшилось на 31.000 осіб.

Німецький уряд дозволив місту Нюренберг видрукувати 150.000 монет вартости 3 марки з портретом Дюрера, з нагоди 400-літніх роковин артиста.

НОВИНКИ

— Почтові складанки розсилаємо з нинішнім числом та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату просимо висилати безпосередно до Адміністрації, яка на місяць травень 1928 р. виносить 4.50 зол. Рівночасно повідомляємо, що на днях вислали ми вже письменні пригадки з поданням залеглостей. Дня 1. ТРАВНЯ здержимо безумовно дальшу висилку тим, що не вирівнають залеглости.

— Манія самовбиства. За два дні було три спроби самовбивства у Львові: Е. Хмельовська, вчителька, пробує струїтись газом, С. Крушельницька, легка дама — йодиною, а на Вулецькій горі, біля II. дому техніків, застрілилась 20-літня урядничка Анна Телюх, з нещасного кохання.

— Страшна любовна помста. Львівський міський робітник Яків Чухрай, віднаймав кімнату від перекупки за Жовківській, Андрушкової. Дарма, що жонатий і батько двох дітей, він партбоцьке життя, бо не жив з жінкою. Підчас він залишитись до доньки господині а коли Андрушкова примусила його випровадитись, він не покидав знайомости з донькою і погрожував їй помстою, коли не найде взаємности. Передучора вранці Чухрай додержав слова: у ніжнім стані прийшов до хати Андрушкової і бравнінгом пострілив її, її дві доньки, одну підрізав бритвою, а приступі скаженности понищив меблі, а вкінці застрілився. Всі три жінки перевезені до шпиталя.

— Бориславські бандити. У Дрогобичі гуляє трійка бандитів, що недавно втікла із судової вязниці в Дрогобичі. Один із них Віктор Сало-Вишневський дав зі грабеж в околиці і навіть пострілив поліцая, який хотів його зловити. [illegible] У ограбили турецький склад [illegible] Бориславі пробує смертельно [illegible] четвертого вломника Семенюк.

— Пожежа. Пишуть нам: У селі Товсарів дня 19-го п. м. страшна пожежа, підсилена вітром [illegible] Бура не давала [illegible] Бура не давала спосібу ратувати, і за годину спалилось все і не можна було спасти 10 штук живого інвентаря. Пожежу спричинило [illegible] 2 [illegible]

сихавов, що приїхали із довколичних сіл. Соколи ратували добро з нараженням власного життя. Погорільці потрібують негайної підмоги.

— М. Менцінський у стокгольмському радіо. Наш славний земляк Модест Менцінський, що тепер постійно пробуває в Стокгольмі, співає дня 2-го травня, в годині 8—8.45 у стокгольмському радіо українські композиції та українські народні пісні, а саме композиції М. Лисенка до слів Т. Шевченка: По діброві вітер віє, Огні горять, Минають дні й ночі та народні пісні: Ой, не світи місяченьку, Ой, важу, я важу, Їду ж бо я їду. Ой, жигуне, жигуне, Ой, немаю, неньо, Ой, ходила дівчина і Та забіліли снігн. На закінчення Менцінський відспіває „Ще не вмерла Україна!" Крім цього **Вячеслав Вітковський** відіграє на фортепіяні велику рапсодію Лисенка: „**Rhapsodie sur les thèmes de l' Ukraine**". Це вже другий з черги український концерт Менцінського у Стокгольмі, що завсіди дуже радо витає кожний публичний виступ нашого славного артиста. При цій нагоді згадаємо, що М. Менцінський стоїть у переговорах з радянськими муз. колами України у справі концертового турне по В. Україні. — **З. Н-ля.**

— **На виставку преси в Кельні.** Підготовка відділу німецьких українців, який влаштовує в рамках Міжнародньої Вистави Преси в Кельні Український Науковий Інститут у Берліні, в повному ході. Не достає тільки ще деяких матеріялів, котрі були видавані підчас війни в Галичині і в Австрії (напр. „Лемберґер Цайтунґ", німецькі летючки, брошури і т. д.) та старих німецьких видань. Тому пригадуємо українському громадянству нашу відозву, недавно поміщену в цьому часописі, та просимо щераз присилати відповідні матеріяли на адресу Інституту. **Поспіх конечний**, бо згідно з правилами виставі Інститут мусить бути в перших днях травня готовий із усіми матеріялами. — Берлін, дня 20. квітня 1928. — Проф. Д. Дорошенко, директор Інституту. Адреса: **Ukrainisches Wissenschaftliches Institut, Berlin W 56, Französischestr. 7.**

— Рекорди. Між Англією і Італією відкрита постійна воздушна комунікація. З Льондону до Палермо відлетів перший воздушний прогульковий корабель; подорож триватиме 38 годин і 30 хв. — У купелевім місті Пістіон утопилась у ріці 10-літня дівчинка з розпуки, що принесла до хати лихе свідоцтво. — За один образ Ґензборо „Віз женців" заплатив англ. знавець мистецтва Дівен в Америці 72.000 дол.

— Урядова реклама для танцюристки. „Жозефінка" Бейкер переїздає з Праги в Будапешт. Її виступом займеться крім імпресаріїв ще... мадярське міністерство внутр. справ. А саме: воно визначить комісію, яка рішить, наскільки неодягненою вона зможе виступати, а поліція дістане доручення, щоби не дати змоги чорномазій танцюристці „зайти в ближчі взаємини із товариськими колами Будапешту". Сам чорт не придумав би кращої реклами!

— Страшний воєнний спомин. У французькім селі Шеврені, підчас очищування одної пивниці, відкрили страшну картину. Був це вхід до військових окопів, землянка, де найдено кістяки 50 німецьких жовнірів точно в таких позах, в яких застав їх вибух гранату: одні грали в карти при столі, інші лежали на ліжку, придивлялись, працювали, тощо.

— Сон японського мілійонера. Звістка про смерть найбагатшого японського промисловця барона Окуру, виявилась настільки неточною, що Окура, після ствердження його смерти лікарями проснувся в 2 год. пізніше з летаргу. Кілька тисяч крewників зібралось у його палаті, жнути на спадщину по 91-літнім багатирі, що мав рака. Окуру звуть японським Кревом: він мав в своїх руках численні фабрики, копальні, корабельні підприємства та готелі.

— Світовий союз письменників. Центральний німецький союз літературних робітників пера, що обєднує в собі всі професійні літературні союзи Німеччини, прийняв таке рішення: З огляду на ідеальну та матеріяльну необхідність солідарности усієї письменської творчости, союз німецьких письменників уважає своєчасним дати почин до оснування „Світового союзу письменників". Перший до основин такої організації вийде небавом від нім. союзу до провідних організацій усіх країв.

— Примхи моди. Останньою новинкою жіночої паризької моди є капелюхи з дерева. У таких капелюхах появились на перших весняних кінських перегонах у Льоншан диктаторки паризької моди. Капелюхи мають форми дзвонів, а їх тоненькі дощинки прикрашені мистецькими мальованими взірцями, часто великих артистів.

— Смерть своєрідного митця. Цими днями помер в Італії Сам Сімон, якого імя відоме у світі всім фаховим філятелістам. Сам Сімон, француз з походження, вибрав собі оригінальну професію: направляти знищені старі марки. Дорогоцінні зразки філятелії знищені людськими руками, мандрівками і часом, поверталися з його рук до рук властників такі відновлені, що людське око не могло на них найти слідів знищення.

— Величанський зразок культури. Вийшов цими днями останній том офіціяльного енциклопедичного словника англійської мови, над яким працювали 70 літ. Т. зв. „Оксфордський Англійський словник" має величанських 12 томів, 15 тисяч сторінок і 418.825 слів, є це огляд мови в її історичнім розвитку з цитатами із усіх визначних письменників, діялектичними формами, приповідками, зворотами, від староанглійської народньої поезії аж до сучасної газетної мови. Є там слова (напр. ріжнозначне „пут" власти), що займають 52 шпальт формату більшого як наш часопис. Над цим словником працювало 1300 учених, а його видання коштувало 250.000 фунт., зібраних із складок громадянства. З огляду на поширення англійської мови у всьому світі, таке видавництво покриє свої кошти із великим доходом.

Театри.

Міський великий театр:
24-го г. 7:30 веч. „Сніжиста ніч" А. Рибіцького (премієра).

Міський „Театр Новин":
24-го г. 8. веч. „Орлов".

КІНА.

„Аполльо": „Коли у жінки пробуджується кохання...".
„Лев": „Дама у спальнім вагоні".
„Палас": „Паніка".
„Фатаморгана": „Любові".

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА. (Справа вивласнювання ґрунтів у Скнилові). Під самим Львовом лежить одно з найсвідоміших українських підльвівських сіл — Скнилів. Йому доводиться тепер переживати велику трагедію наслідком примусового вивласнювання їх варстату праці — землі. В 1924 р. львівське ДОК вивласнило около 200 моргів найліпшої землі скнилівських господарів під летунчу площу. Комісія перед вивласненням обіцяла людям землю за землю. Деякі щоправда в заміну дістали землю, але далеко гіршу. Більшости вивласнених виплачено відшкодування грішми, але воно було недостаточне так, що деякі селяни мусіли докладати, купуючи собі в іншім місці землю, по ціні 50—100 долярів від морга. Коли скнилівські громадяни запротестували проти такої нечуваної несправедливости, то заарештовано сейчас чотирох найчільніших громадян і витримано їх по кілька днів у вязниці. В 1927 р. вивласнено знов около 20 моргів. В тих днях оголошено нове вивласнення понад 200 моргів і то самої найліпшої землі (городи) попід самі хати, а в деяких вивласнюють і хати. Розпука огортає громадян. Положення погіршує ще й ця обставина, що перед війною була переведена в Скнилові комасація. Кождий господар має ґрунт в однім кусні і при вивласнюванні тратить майже всі ґрунти, а деяким забирають навіть і хати, так що селяни опиняються на вулиці. Відшкодування дається нижче дійсної вартости, але вони не хотять навіть відповідного відшкодування, з землі. Тепер прийдеться їм хіба йти в світ за очі. Отсим звертаються скнилівські громадяни до українських послів з проханням допомогти їм у такому тяжкому для них положенні. **Скнилівчани.**

Зі спортового життя.

Ревера I.—Україна I. 10:0 (5:0).
Лехія II.— Україна II. 6:1 (1:0).

Перші змагання першої і другої дружини України за мистецтво А- і Б-класи закінчилися скандальною поразкою обох українських дружин. Особливо сильно розчарувала прихильників України перша дружина, що в змаганнях зі станиславівською Реверою не дала з себе абсолютно нічого і позволила собі відібрати не тільки два цінні пункти, але й всипати 10 голів!

Узагалі українська одинадцятка робила жалю гідне враження і під напором добре зіграної, стренованої й амбітної Ревери тріщала в усіх суставах. Двоциферна програна України цілком заслужена, бо вона грала так безладно й без тіни амбіції, що не спромоглася навіть на одного почесного голя. Писати ширше про цей чорний день України відпадає охота. Зазначимо тільки, що якщо наша чолова дружина хоче лишитися в А-класі, мусить не тільки основно переорганізувати свій склад, але — і то передовсім — забратися до пильної, систематичної праці й вкинути в себе принайменше на 100% більше енергії, запалу й посвяти, як їх має досі. Інакше жде Україну поразка за поразкою, а слідом за ними й утрата всяких симпатій в української публики, що, як цим разом, явилася на грищі „Сокола-Батька" в дуже поважному числі (до 800 осіб) і втікала зі змагань перед часом — з сорому.

ПОЗІР! ЛІТНИСЬКА в СКІЛЬЩИНІ! ПОЗІР!
Інж. архітект Лев Левинський
уп. будів. Львів, Садова ч. 3.
Інж. Радник Маріян Козанович
Гребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, пляни, коштосписи, посередництво в купні будівельних парцель — негайно полагоджують.
2038 1—8

Всячина.

Клемансо і крісло безсмертности.

Як відомо, Жорж Клемансо вибраний до Французької Академії ще в 1919 р. Одначе досі він не перейшов порога франц. святині безсмертних, тому, що не виконав необхідної формальности: виголошення похвальної промови одного із членів Академії. Клемансо не предложив досі тексту цієї промови тому, що йому припала роля звеличника... Поанкаре. Секретар Академії покликується на розпорядок Людвика XIV.: що не вільно приняти в склад сорока безсмертних нікого, хто такої промови не виголосить. На це Клемансо відповів цими днями в інтервю з одним журналістом так: „Наскільки мені відомо, Французька Академія вже раз відступила від такого домагання Людвика XIV., а саме при виборі Емілія Олівіє, який у 1870 р. був премієрміністром і підчас війни втратив Альзасію та Льотарингію. Дуже характеристичним фактом є те, що Академія відмовляється повторити цей виїмок саме у відношенні до Жоржа Клемансо, який вернув Франції ці дві провінції. Справді дивний збіг обставин і страшний арґумент!

ОПОВІСТКИ.

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі відкриває з днем 1. травня приготовляючі курси до III. і IV. кляси гуманістичної гімназії. Зголошення приймає до 28. квітня управа гімназії в будинку „Української Бурси" вул. Качали. 2010 3-3

Звичайний Загальний Збір „Народньої Гостинниці" кооперат. стов. з обм. пор. у Львові, відбудеться завтра (в середу) дня 25. п. м. в год. 5. попол. у власній домівці при вул. Костюшка ч. 1. 1-1

На „Рідну Школу" зложив Вп. п. Фліс Іван у Львові вул. Унії люб. 11 зол. 20. Жертводавцеві щиро дякує Головна Управа. 2027 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5— зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Оссолінських 6. 1814 7-10

СТАРША жінка шукає місця господині, найрадше у священика. Марія Петрух, село Модринець, почта Мірче, повіт Грубешів. 2022 2—3

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812а) 8-15

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 32 Лоех. 1802 10—10

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 78-?

ФІРАНКИ, капи ручної роботи найдешевше Ванн, площа Марійська 5, I. п. 1914 4—7

НАДЗВИЧАЙНА ОКАЗІЯ! Висилаємо всякі мануфактурові товари по найдешевших цінах в цілім краю. Жадайте цінників безплатно, писати: фірма „Wygoda Polska" Лодзь, скринка почтова 482 2034 1—1

ЗЕНОН ДИДЕНКО! Що це значить? Ліщинський. 2031 1—3

ПОТРІБНИЙ дяк кавалер, що вмів би провадити хор. Посаду можна негайно обняти. — Уряд парохіяльний Ворохта. 2036 1—5

КУПЦЯ споживчої бранжі, фахівця, глядає Пов. Союз. кооп. в Угнові. 2030 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 **Пересвітлення Рентґеном.** 11—90

Впр. оо. Парохів, що уладжують у своїх парохіях місії, просить двох інвалідів УГА, що займаються продажю девоціоналами, щоби були ласкаві повідомити про реченець місії хоч тиждень наперед і цим способом дали змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві зголошення Л. Яків, Запитів п. Підліски малі. 5-?

Конкурс

на управителя книгарні Рідної Школи. Вимагане: фахове знання і по можности відбута практика в книгарстві. Подання відповідно удокументовані вносити в реченці до кінця травня 1928 р. до Головної Управи „Рідної Школи" 2018 Львів, Ринок 10/II. 2—?

Звичайні Загальні Збори

Товариства „Народний Дім" в Калуші відбудуться дня 6. травня (мая) 1928 в год. 2-ій попол. у власній театр. салі зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх Зборів, 3) Звіт Виділу і Кружків з діяльности Товариства, 4) Звіт Надзірної Комісії з евентуальним внеском на уділення абсолюторії уступаючому Виділови, 5) Вибір голови 10-ти Членів Виділу, 3-ох заступників і 3-ох чл. Надзірної Комісії, 6) Внески. 2032 1—1 ВИДІЛ.

Подяка.

Високоповажаному Панові **Д-р С. Тафльовичови в Снятині**, єдинові відевської клініки, горячо дякую за безінтересовне і дбайливе вилічення мене з тяжкої недуги. **Г. Шенгольц.**

Подяка.

Дня 15. п. м. серед страшних мук помер в загальнім шпиталі в Бережанах наш брат бл. п. Теодор Починок студ. прав краківського університету в 25-ім році свойого многострадального життя. З Покійним зійшла до гробу характерна і повна посвяти одиниця, що в найтяжчих для нашого народу часах кріпко стояла в рядах як стрілець Гал. Армії як чинна і працьовита одиниця на освітнім полі в читальні і аматорськім кружку в Нараєві. Удержуваний як круглий сирота Покійним своїм Вуйком бл. п. о. Дидиком а опісля тогож ріднею на студіях перебував в Кракові де страшна недуга чахотки по перебутих походах воєнного лихоліття на Україні і злиднях в большевицькій неволі не довго на себе ждала, щоб підтяти і так слабосильний організм. Величавий похорон відбувся в третій день Великодня — та з усіх сторін наплиаючі висловн щирого співчуття спонукують нас зложити щиру подяку всім, що віддали останню прислугу Покійному. В першу чергу складаємо щиру подяку Впр. Духовенству: Впр. оо.: о. Дубицькому як колишньому катехитові Покійного, о. проф. Залескому, о. д-рові Стасюкові і о. Солонці з Бережан як також о. д-рові Япенкові з Нараєва за ласкаву участь та провід в похоронах. Дякуємо зі щирого серця академічному хорові як також пластовій оркестрі за те, що гарним співом і мельодійними звуками супроводжали Покійного на місце вічного спочинку. Дякуємо ВПП. Бенкові, Рижевському і Семенцькому за нагробне слово, за всі понесені труди і поміч при уладженню сумного обряду в хвилі, коли ізза автомобілевого дефекту, страшної дороги і трясавиці не вдалось мені добитись на час до Бережан. З окрема сердечну подяку складаємо нашим установам і громадянам Нараєва міста, що мимо свят і поганого воздуху товпливою участю засвідчили своєю присутністю в Бережанах пошану і любов для Покійного та вінками жаль ди Його передчасну могилу. Сповняємо теж обовязок серця коли зложимо сердечну подяку Вп. дир. шпиталя д-рові Мостовому як й Вп. д-рові Вікторчикові за їх труди і повну посвяти працю для вдержання погасаючого життя не меньше Вп. нотареві Лянгові за добре серце і віддані прислуги. Нехай Всевишній винагородить усім їх щирі труди. Їх добру раду, слова потіхи і розради — хай сторицею заплатить за пролиті сльози. Ми не в силі подякувати Всім так, як бажаємо — тому нехай цею дорогою приймуть від мене і оставших сестер і брата щире „Спасибіг". — **Евген Дидик** — сестри **Марія, Іванна, Стефа** і **Володимир Починки.** 2033 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.